

GJENSIDIG LÆRING hos indianerne

Gjennom mer enn 50 år har norske pinsemisjonærer drevet misjon og diakonale prosjekt blant indianerne i Øst-Paraguay. – Men indianerne har også mye å lære oss, sier misjonær Rudolf Leif Larsen.

TEKST ANNE LISE SØVDE
FOTO PYM/ELI BJØRNEBRÅTEN

Brit-Lajla og Rudolf Leif Larsen har siden 1976 arbeidet sammen med indianerne i Øst-Paraguay, både som fast-boende misjonærer og menighetsledere, prosjektledere i de Norad-støttede tiltakene, og søknadsskrivere i periodene hvor de har bodd i Norge. – Det er fremdeles mye vi kan gjøre i samarbeid med urfolkene i Paraguay med, sier Rudolf Leif Larsen, – men vår oppgave nå bør være opplæring og veiledning.

SATSER PÅ LOKALE LEDERE OG SKOLEGANG
I løpet av de siste tre tiårene har mer enn 25 grunnskoler blitt bygd. I tillegg sto en videregående skole ferdig i 2007, og lærebøker til mby'a-indianerne, ache-idianerne og guarani-indianerne har blitt publisert med lokalt stoff, med språklig tilpasning til deres folkegrupper. Mange indianerstuderter har fått stipender til lærerutdanning, juss-studie, sykepleie og andre relevante fag. I tillegg er det bygd mange små kirker og noen klinikker, veger og andre tiltak.

– Skal en jobbe blant indianerne, må man ha et langt perspektiv. En må lære seg så mye som mulig av aktuelle språk, kultur og andre relevante forhold. Vår oppgave bør først og fremst være opplæring, veiledning og støtte til lokale ledere, sier Larsen.

Selv har han utviklet en nettside som inneholder mye informasjon og ressurser om indianerne i Øst-Paraguay som heter www.pymisjon.net
– Hvorfor er det så viktig med opplæring av indianerbefolkningen i Paraguay?

NY SKOLE: SKOLEN I INDIANERKOLONIEN AGUA'É GIR DEN NYE GENERASJONEN MULIGHET TIL SKOLEGANG OG LÆREBØKER PÅ INDIANERNES EGET SPRÅK

SKOLEGANG: ACHÉ-BARN I INDIANERKOLONIEN KUETUY FÅR NÅ MULIGHET TIL Å GÅ PÅ SKOLE, NOE SOM HJELPER DEM Å BEVARE

– Mange av indianerne har vært analfabeter, og det har tidligere ikke vært noe skolegang på indianernes språk. Uten lesebøker på guarani og andre indianerspråk ville en viktig del av indianerkulturen forsvinne ganske fort.

– Enkelte har beskyldt misjonærene for å komme med en ny kultur som «koloniserer» indianerne på nytt. Hvordan kan misjonærene unngå å drive kulturimperialisme blant indianerne?

– Det er jo klart at noen opplever arbeidet trøende, eller ødeleggende. Men i praksis er det den omkringliggende kultur som er en større trussel mot deres levesett og kulturelle uttrykk, og ikke den kristne troen. Kristendommen er tross alt ikke et nytt fenomen, men strekker seg 2000 år tilbake i tid, og har slik sett i seg noen av de samme elementene

som finnes i indianerkulturen. Guarani-troen har for eksempel mange paralleller til kristen tro.

LÆRER Å TA VARE PÅ EGEN KULTUR:

– Hva kan vi i Vesten lære bort til indianerne?

– Vi nordmenn har en god organisasjonskultur, som ble grunnlaget for vår velferdsstat. Vår evne til å ta vare på, og fordele økonomiske verdier er noe indianerne kan lære av.

– Hva kan vi i Vesten lære av indianere i Sør Amerika?

– Indianerne har en utrolig evne til å overleve under svært vanskelige kår. Fattigdommen er ekstrem for svært mange, noe vi nordmenn har mye å lære av. I tillegg finner vi hos mange indianere et ønske og en evne til å ta vare på egen kultur, fremfor å la seg påvirke av andre folk.

– Hvordan kan kristne på best mulig måte ar-

«Indianerne har en utrolig evne til å overleve under vanskelige kår»

RUDOLF L. LARSEN

EGEN IDENTITET OG SPRÅK

beide for indianeres rettigheter i Sør Amerika?

– De kristne i Norge og Vesten kan hjelpe ved å bruke ressurser på indianerne, og støtte dem i deres kamp for sine rettigheter.

Den katolske kirke har i praksis gitt opp evangeliseringen av indianerne, men støtter dem i en del politiske prosesser. Her har de evangeliske misjonærene lyktes bedre med sine menighets-plantinger. Vi og den voksende evangeliske kirken må spesielt støtte de troende i deres kamp for å overleve som kirke. De trenger å bli en større del av den evangeliske kirken i Paraguay. Samtidig trenger de evangelisk troende indianerne et bedre samhold seg i mellom, for å stå sterkere.

Misjonær Rudolf Leif Larsen, også medlem av PYMs hovedstyre

Tilbakeblikk på norsk pinsemisjon i Paraguay

Norske misjonærer har arbeidet blant indianerne i Paraguay i mer enn 50 år. Virksomheten har vært konsentrert om de tre gruppene Pay tavytera-indianerne, Mby'a-indianerne og Ache-indianerne.

TEKST RUDOLF LARSEN
FOTO ELI BJØRNEBRÅTEN

Norsk pinsemisjon startet i Concepcion Paraguay i 1952 av Bergliot Nordmoen. Hun ønsket å arbeide blant indianerne, og forsøkte i 1957 sammen med Gunvor Johansen og Ruth Kjellås å få kontakt med **pay tavytera-indianerne** i nord-øst (Amambay-fylket), noe som ikke lyktes.

I juli 1958 fikk de starte blant indianerne i Paso Cadena, Caaguazu/Alto Parana-fylket. Der har vi siden arbeidet i mange år. Det er bygd skoler, kirker, helsestasjon, samt at det er utviklet lesebøker og gitt støttet til studenter. Det siste prosjektet var en videregående skole (i 2007), samt to barneskoler (i 2009) i samme området.

Anna Strømsrud begynte i Paso Cadena i 1961, og fortsatte i nord hos pay tavyteraindianerne i 1967. Dette arbeidet stoppet på 90-tallet. Her ble det bygget et lite hospital, skoler og kirker. Arbeidet blant mestisene i Paraguay fortsetter å vokse.

I 1982 startet hun arbeid i Curuguaty-området (nord for Paso Cadena), hvor mange misjonær har arbeidet siden. Det er bygd skoler, kirker, helsestasjoner, samt utviklet lesebøker og det er gitt stipender til studenter. I 2008 - 2009 er det bygd tre barneskoler og to kirker. I 2009 bygges en skole.

Det har i tillegg vært mer sporadisk kontakt

med mby'a-indianerne, og i den senere tid er det bygd skoler og laget lesebøker blant dem. Det har vært få evangelisk troende blant mby'a-indianerne, noe som er i ferd med å endres.

Det har også vært noe kontakt med ache-indianerne. Der ble bygget en skole i 2008 og lagt til rette for vannforsyning, samt laget lesebøker.

Samtidig har det vært spesielt evangelisk og sosialt arbeid blant mestiser befolkningen, som er i flertall, i de samme områdene. Indianerne og mestiser bor ofte i samme områder ute på landet. De fleste stedene er det nå små kirker, i tillegg til at mye av det sosiale arbeidet er videreført av mestiser-kirken.

Del VI ILO konvensjonen: Utdanning og kommunikasjon

Artikkel 26

Det skal treffes tiltak for å sikre medlemmer av vedkommende folk minst like god mulighet til å skaffe seg utdanning på alle nivåer som det den øvrige del av nasjonalsamfunnet har.

Artikkel 28

I. Barn tilhørende vedkommende folk skal, når det er praktisk mulig lære å lese og skrive på sitt eget opprinnelige språk, eller på det språk som er mest brukt av den gruppen de hører til. Der som dette ikke er praktisk mulig, skal ansvarlig myndighet rådføre seg med disse folk med sikte på å vedta tiltak for å oppnå denne målsettingen.

Artikkel 30

I. Regjeringene skal vedta tiltak som passer med vedkommende folks tradisjon og kultur for å gjøre dem kjent med sine rettigheter og plikter, særlig i forhold til arbeidsliv, økonomiske muligheter, utdanning og helse, sosiale tjenester og rettigheter som følger av denne konvensjon.